

Μπίσι Σίλβα «Βγάλτε τις παρωπίδες»

Η Μπίσι Σίλβα άκουσε για πρώτη φορά το όνομα Θεσσαλονίκη, όταν πήρε την πρόσκληση του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, για να συμβάλει ως επιμελήτρια στη διοργάνωση της δεύτερης μπιενάλε. Ήταν γι' αυτήν ένα όνομα εξωτικό, όσο εξωτικό θα ακούγεται στον μέσο Έλληνα το όνομα οποιασδήποτε πόλης της Νιγηρίας, της αφρικανικής χώρας όπου η Σίλβα ζει και εργάζεται.

Συνέντευξη Κώστας Μαρίνος

Η Μπίσι Σίλβα είναι Αφρικανή, από τη Νιγηρία, αλλά και πολίτης του κόσμου. Ιδρύτρια και υπεύθυνη λειτουργίας του Κέντρου Σύγχρονης Τέχνης του Λάγος, αλλά και επιμελήτρια μεγάλων εκθέσεων στην Αφρική και σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, συμβάλλει με τη δουλειά της στην ανάπτυξη ενός διαλόγου -τόσο χρήσιμου και για τις δύο πλευρές- μεταξύ καλλιτεχνών που ζουν στις δύο ηπείρους. Όμως η φετινή μπιενάλε της Θεσσαλονίκης θα της έδινε τη δυνατότητα επέκτασης του διαλόγου, αφού θα συμμετείχε ως συνεπιμελήτρια μαζί με την Ελληνίδα Συραγό Τσιάρα και τη φίλη της από την Αργεντινή Γκαμπριέλα Σαλγκάδο. Έτσι ξέχασε τους αρχικούς διαταγμούς της και στις αρχές του 2009 έκανε το πρώτο ταξίδι της στη Βόρεια Ελλάδα.

Και γοητεύτηκε...

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΕΝΑ «ΚΡΥΦΟ ΚΟΣΜΗΜΑ»

Οι διαταγμοί της είχαν προκληθεί από την εντύπωση που της έδιναν οι περιγραφές για μια Θεσσαλονίκη που θύμιζε περισσότερο το σκοτεινό Λίβερπουλ παρά ένα μεσογειακό λιμάνι γεμάτο ζωή. Τελικά, μετά τις πολλές επισκέψεις που ακολούθησαν, μετά από ώρες συζητήσεων με τις συναδέλφους της, μετά τις βόλτες στην πόλη, τη γνωριμία με τα μνημεία και την καθημερινότητά της, αναρωτιέται γιατί η Θεσσαλονίκη δεν προβάλλεται όπως της αρμόζει στο εξωτερικό. Πίνοντας τον καφέ της σε κεντρικό ξενοδοχείο, την χαρακτηρίζει "κρυφό κόσμημα", που οι επίσημοι φορείς έχουν την υποχρέωση να δείξουν σε όλο τον κόσμο.

Σίγουρα θα μπορούσε να γίνει μια καλή πρόβλεψη του ελληνικού τουρισμού, αλλά για την ώρα

Η ΜΠΙΣΙ ΣΙΛΒΑ

είναι μέλος της τριάδας που έστησε, με πανθομολογούμενη επιτυχία, τη 2η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης με τίτλο "Πράξεις: Τέχνη σε αβέβαιους καιρούς".

Όσοι επισκέφθηκαν τους εκθεσιακούς χώρους, τόσο στις Αποθήκες και τα Ψυγεία του Λιμανιού όσο και σε άλλα σημεία της πόλης, θα ξέρουν ότι είναι μια έκθεση που δεν απωθεί τον επισκέπτη, δεν ομφαλοσκοπεί, δεν είναι ένα κλειστό σύστημα που μπορούν να ερμηνεύσουν μόνο οι επαίοντες. Ο χαρακτηρισμός "φιλική προς τον επισκέπτη" μπορεί να μη χρησιμοποιείται για μεγάλες εικαστικές εκδηλώσεις, όμως τη χαροποιεί. "Εάν συμβαίνει, είναι θαυμάσιο. Άλλωστε ζητούμενο από όλους τους καλλιτέχνες είναι η επικοινωνία με το κοινό".

ΕΝΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΤΟΛΜΗΜΑ

Οι τρεις επιμελήτριες, από την αρχή της συνεργασίας τους, διαπίστωσαν πως είχαν κοινά ερευνητικά ενδιαφέροντα. Έτσι κατέληξαν σε μια κοινή έκθεση.

"Επιιώσαμε από την αρχή να υπάρχει μια αίσθηση συνοχής, νιώσαμε πως δεν θέλουμε να κάνουμε ατομικές εκθέσεις. Έτσι καταλήξαμε σε μία έκθεση αλλά σε διαφορετικά σημεία και με διαφορετικές σχέσεις να αναπτύσσονται μεταξύ των έργων που πα-

ΜΑΟΥΡΟ ΠΙΝΤΟ, «Η ΑΓΚΟΛΑ ΚΑΙ Ο ΑΠΟΠΛΟΥΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ», ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΙΡΑ «ΛΙΜΑΝΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ».

ΕΜΕΚΑ ΟΚΕΡΕΚΕ, «ΑΝΑΜΟΝΗ», ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΙΡΑ «ΒΑΓΑΜΟΥ - PHOTOGRAPHY AND THE PUBLIC SPACE», 2008.

ροουιάζονται. Κάποιες έγιναν συνειδητά, αλλά είναι ενδιαφέρον ότι άλλες προέκυψαν σχεδόν υποσυνείδητα και τις εντοπίσαμε αργότερα".

Η συνεργασία τριών επιμελητών μπορεί να είναι και ένα επικίνδυνο τόλμημα. Όμως, όπως αποδείχθηκε, όταν έσπαγε ο πάγος μεταξύ τους, μπορούσαν με τη συζήτηση να καταλήξουν, λ.χ., στα ονόματα των καλλιτεχνών που θα συμμετείχαν στην έκθεση. Για τη Μπίσι Σίλβα, ένα μεγάλο ερέθισμα για τις προτάσεις της ήταν το λιμάνι της Θεσσαλονίκης. "Με ενδιαφέρουν τα λιμάνια, αυτοί οι τόποι άφιξης και αναχώρησης, μετακίνησης ανθρώπων, αλλά είναι και θέμα που απασχολεί πολλούς καλλιτέχνες με τους οποίους συνεργάζομαι τα τελευταία χρόνια. Ανάμεσά τους ο Εμέκα Οκερέκε ή ο Μάουρο Πίντο, που παρουσιάζει φωτογραφίες από λιμάνια της Αγκόλας". Όμως δεν είναι μόνο

αυτοί οι δύο αφρικανοί καλλιτέχνες που συμμετέχουν στην μπιενάλε. Ο επισκέπτης θα εντοπίσει και πολλούς άλλους, χαρακτηριστικούς εκπροσώπους της, έστω μικρής, αφρικανικής σύγχρονης τέχνης.

"Στο Λάγος έχω ιδρύσει το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης, έναν από τους πρώτους φορείς διάδοσης της σύγχρονης τέχνης στη Νιγηρία. Ενθουσιώδεις επισκέπτες μας είναι πρώτα τα παιδιά, αλλά και οι ενήλικες είναι πολύ δεκτικοί. Ίσως γιατί δεν το επισκέπτονται με προκατασκευασμένες ιδέες στο μυαλό τους, αφού η σύγχρονη τέχνη είναι κάτι τελείως νέο για τους περισσότερους. Αντίθετα, εδώ στην Ελλάδα έχω την αίσθηση πως πολλοί πιστεύουν ότι αυτή η τέχνη απευθύνεται μόνο σε μια πνευματική ελίτ".

«ΔΕΙΤΕ ΚΑΙ ΞΑΝΑΔΕΙΤΕ...»

Η Σίλβα Μπίσι ομολογεί όμως πως και αυτή στα πρώτα χρόνια

των σπουδών της στη Royal Academy of Arts του Λονδίνου συχνά είχε νιώσει αμηχανία μπροστά σε κάποια έργα τέχνης.

"Η τέχνη στις μέρες μας είναι όπως το λάστιχο. Δεν νομίζω πως μπορούμε να την ορίσουμε εύκολα. Θυμάμαι πως στα τέλη της δεκαετίας του '80 πήγαίνα στις εκθέσεις που έκαναν οι νέοι τότε βρετανοί καλλιτέχνες σε εγκαταλεημένες αποθήκες στο ανατολικό Λονδίνο και αναρωτιόμουν ποιο είναι το έργο. Ή θυμάμαι τις απορίες μου, όταν είχα δει έργα υποψήφια για το βραβείο Τέρνερ. Όμως με τα χρόνια, μελετώντας και παρακολουθώντας εκθέσεις, το μύλο σκεύεται. Αυτό συμβουλευώ σε όσους αναζητούν έναν οδηγό, για να καταλάβουν τη σύγχρονη τέχνη: Δείτε και ξαναδείτε και ξαναδείτε εκθέσεις και μουσεεία. Το μάτι εκπαιδεύεται, αρκεί να το αφήσετε ελεύθερο χωρίς παρωπίδες".